

РЕШЕНИЕ

№ 335

гр. Перник, 30.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЕРНИК, II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Симона Пл. Кирилова

при участието на секретаря Роза М. Ризова
като разгледа докладваното от Симона Пл. Кирилова Гражданско дело № 20221720102121 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 235, ал. 1 ГПК.

Образувано е по искова молба на **М. М. П.** срещу „Айзаем.бг“ ООД.

Ищецът твърди, че страните са обвързани от договор за паричен заем № 7000000010760R/15.02.2018 г., по силата на който на ищцата била предоставена в заем парична сума в размер на 800 лв., при ГПР 49,71% и ГЛП 41,03%, като по този начин общият размер на сумата, подлежаща на връщане на кредитора възлизала на 1272 лв., която била изцяло погасена от ищцата. Същевременно ищцата установила, че посочената сума, съгласно посоченото в договора, е с включена допълнителна услуга в размер на 373,56 лв. (без заплащането на която заемателят би следвало да върне 898,44 лв.). Изложени са подробни правни съображения за нищожност на договора за потребителски кредит, поради което се твърди, че ищцата е следвало да върне единствено чистата сума, поради което сумата от 472 лв., представляваща разликата между подлежащата на връщане сума – 800 лв., и действително заплатената от 1272 лв., е получена от ответника без правно основание.

При изложените твърдения се иска ответникът да бъде осъден да заплати сумата от 50 лв., представляваща **частичен иск** от общо 472 лв. – недължимо платени суми по договор за потребителски кредит, ведно със законната лихва от депозирание на ИМ. Претендира разноски.

Ответната страна в отговора на исковата молба, подаден в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК, изразява становище за неоснователност на иска и моли същият да бъде отхвърлен. Поддържа, че размерът възнаградителната лихва възлиза на 98,44 лв., а сумата в размер на 373,56 лв. е дължима във връзка с договор за имуществено проучване от 15.02.2018 г. и изготвяне на удостоверение за кредитен рейтинг, като по силата на чл. 4, ал. 6 от същия, ако страните сключели договор за заем, кредиторът можел да прибави посочената сума към дължимата по кредита. Твърди се, че по Договора за имуществено проучване плащания не са постъпили, като задължението на ищцата по същия било опростено. Твърди се, че постъпилите от ищцата плащания са в общ размер именно на 800 лв., с които е погасена главницата и не са постъпвали суми за погасяване на останалите задължения. Така с оглед

общия размер на задължението – 1272 лв., неизплатеният остатък възлизал на 472 лв. /сборът от възнаградителната лихва 98,44 лв. и 373,56 лв. по договора за имуществено проучване/, който бил опростен на 29.06.2018 г., за което е подадена и информация към ЦКР на БНБ. При тези твърдения се възразява, че няма суми, които ответникът да е получил без основание. Излагат се съображения, че договорът за кредит е действителен и съответства на общите и специалните изисквания на закона.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото относими доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК и чл. 12 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Районен съд Перник е сезиран с осъдителен иск, заявен като частичен, с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 34, вр. чл. 23 ЗПК, за връщане на платени при липса на основание суми – по нищожен договор за кредит, евентуално – по нищожни неговии клаузи.

Уредбата на нищожността на договорите е дадена с императивни правни норми, установени в обществен интерес. Нищожен е договорът, при сключването на който са допуснати определени, изчерпателно изброени, правно значими пороци, вследствие на което той не поражда изначално целените от страните по него правни последици. Когато по нищожния договор е била осъществена престация, следва да се проявят правните последици на чл. 34, вр. чл. 55 ЗЗД, понеже изначално липсва правно основание, оправдаващо даването. Ако договорът за кредит е недействителен, то съгласно чл. 23 ЗПК, вр. чл. 34 ЗЗД кредитополучателят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, който е получил.

Възникването в полза на ищеца на вземането, предмет на насрещната претенция, се поражда от следните материални предпоставки: 1) процесната сума 472 лв., да е излязла от патримониума на ищеца; 2) тя да е постъпила в имуществения комплекс на ответника и 3) това разместване на блага от имуществото на ищеца в имуществото на ответника да е без правно основание, т. е. без да е бил налице годеи юридически факт, без да е съществувало валидно правоотношение между страните.

От представения договор за заем № 7000000010760R/15.02.2018 г. се установява, че на посочената дата между страните е възникнало правоотношение, притежаващо характеристиките на договор за потребителски кредит, съответно – регулирано както от правилата на общото гражданско законодателство, така и от специалната нормативна уредба на ЗПК. Видно от договора, в заем на ищцата като потребител е била отпусната сума от 800 лв., при ГПР 49,71%, ГЛП 41,03%, дата на първо плащане – 15.03.2018 г. По този начин общата сума за плащане *с включена допълнителна услуга* възлиза на 1272 лв., която е следвало да бъде върната на кредитора на общо 6 месечни вноски, по 212 лв. всяка. Следователно разликата между чистата стойност на договора – 800 лв., и общата подлежаща на връщане сума 1272 лв., възлиза на 472 лв., обхващаща вземания за договорна лихва и допълнителни услуги, визирани в исковата молба, за които се твърди, че са платени без основание.

В процесния случай не се оспорва, че сумата по кредита – 800 лв., е била реално получена от ищеца, индиция за което са и извършваните в последствие погасявания.

От счетоводната таблица, представена от ответника – л. 54, както и от заключението по ССЧЕ, кредитирано като изготвено обективно и обосновано, се установява, че **общо** внесената от ищцата сума по процесния кредит възлиза на **800 лв.**, които са били отнесени за погасяване само на главницата по кредита. Няма данни за други плащания, извършвани конкретно по кредита, надхвърлящи чистата стойност на заема (над сумата от 800 лв.), в частност – плащане на сумата от 472 лв., заявена като частична претенция.

Ищецът, чиято е доказателствената стойност да установи имущественото разместване – конкретно, че е платил сума без правно основание, не е провел необходимото пълно и

главно доказване правно релевантният факт да се е осъществил в обективната действителност. По делото бе установено, че сума в общ размер от 800 лв. е излязла от неговия имуществен комплекс и е постъпила в правната сфера на ответника, но за това имуществено разместване е налице годно правно основание – връщане на получена равностойност на кредита в размер на 800 лв. Независимо от въпроса за действителността на кредитното правоотношение, същата във всеки случай подлежи на връщане на заемотателя – по силата на задължение по договора за заем, ако договорът е действителен, **или** съобразно законната последица на чл. 23 ЗПК, вр. чл. 34 ЗЗД, основана на общия принцип на забрана за неоснователното обогатяване, ако договорът е недействителен. В този смисъл, във всеки случай е налице основание за имущественото разместване от 800 лв. Няма доказателства за извършвани от ищеца плащания в размер, надхвърлящ чистата стойност на кредита, конкретно в размер на още 472 лв., съобразно твърденията в исковата молба. Независимо от начина на осчетоводяване на плащанията при ответника и дали същият надлежно е подавал информация към БНБ, ищецът не се освобождава от процесуалната тежест да установи при условията на пълно и главно доказване твърдения факт, че е извършвал плащания, вкл. и по арг. чл. 77 ЗЗД – с разписка, фискален бон, платежно нареждане от банков превод или друг превод и др.

Ето защо, и доколкото не се установи твърдяното имуществено разместване за сумата от 472 лв., претендирана като частична, искът следва да бъде отхвърлен. При липса на една от материалните предпоставки на претенцията за неоснователно обогатяване, безпредметно е обсъждането на останалите предпоставки, в частност – инцидентното обсъждане на съображенията за нищожност на договора за кредит, релевирани като довод за липса на правно основание за имуществено разместване по смисъла на законовата норма.

По разноските:

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на ответника следва да бъдат присъдени разноски. Цитираната от ищеца в конкретния случай практика на СЕС от 16.07.2020 г. по съединени дела С-224/19 и С-259/19 досежно отговорността за разноски в конкретния случай е неприложима, не попада в обхвата на въпросите, разгледани в посоченото решение на СЕС. В решението СЕС разглежда хипотеза, в която на потребителя се възстановяват недължимо платени суми в следствие установяването нищожност на договорна клауза и същото е относимо в хипотеза на частично уважени и частично отхвърлени осъдителни претенции, но не и в хипотеза, в която искът е изцяло отхвърлен като недоказан, какъвто е процесният случай.

За пълнота, следва да се посочи, че разпределянето на разноските по съдебно производство пред националните юрисдикции попада в обхвата на процесуалната автономия на държавите членки, при условие че са спазени принципите на равностойност и на ефективност. Що се отнася по-специално до принципа на ефективност, СЕС приема, че всеки случай, в който се поставя въпросът дали национална процесуална разпоредба прави невъзможно или прекомерно трудно прилагането на правото на Съюза, трябва да се анализира, като се държи сметка за мястото на тази разпоредба в цялото производство, неговия ход и особености пред различните национални инстанции. На съда е служебно известно обстоятелството, че в периода м. април – м. май 2022 г. ищцата е образувала в Районен съд Перник срещу различни кредитни институции общо 19 дела с аналогичен предмет. Соченото обстоятелство повдига въпроса за разглеждането на отговорността за разноските в контекста на цитираното решение с оглед принципите на равностойност и на ефективност.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявеният от **М. М. П., ЕГН *******, чрез адв. Д. М., срещу **„АЙЗАЕМ.БГ“ ООД, ЕИК 203595295** осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 34 ЗЗД, вр. чл. 23 ЗПК за осъждане на „Айзаем.Бг“ ООД да заплати на М. М. П. сумата в размер на 50 лв., представляваща **частичен иск** от общо 472 лв. – недължимо платени суми по договор за паричен заем № 70000000010760R/15.02.2018 г.

ОСЪЖДА М. М. П., ЕГН ***** да заплати на АЙЗАЕМ.БГ“ ООД, ЕИК 203595295 на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата от **360,00 лева** – разноси пред Районен съд Перник за платено адвокатско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Окръжен съд Перник в двуседмичен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от решението да се връчи на страните на осн. чл. 7, ал.2 ГПК.

Съдия при Районен съд – Перник: _____